

armer & bein

BLADET FOR PROTESEBRUKERE 2/2008

Jørn Kvamme,
Daglig leder

Kristine Tillung,
Fysioterapeut

Øystein Furnes
Solheim,
Kundeservice

Jan Meurk,
Salgssjef
Orto Norge AS

Ortopro er et Norsk firma som ble grunnlagt i 2001 av Jørn Kvamme.

Ortopro arbeider med forskjellige store og velkjente produsenter av protesedeler.

Våre kunder er Ortopediske Verksteder i hele Skandinavia.

Jørn Kvamme som grunnla Ortopro er utdannet ortopediteknikker i tillegg til selv å være en protesebruker.

Dette håper vi i Ortopro er en god ballast for å kunne velge de beste produkter som er tilgjengelig på markedet til glede for deg som protesebruker.

Det arbeider for tiden 5 personer i Ortopro:

Øystein Solheim har ansvar for kundeoppfølging og han er ekspert på vår på såler og innlegg.

Kristine Tillung, salgsansvarlig for ortosemarkedet, Asle Reigstad, økonomiansvarlig, Jan Meurk, selger i Sverige og Jørn Kvamme, daglig leder.

Blatchford

KX06 CaTech swing and stance

Hydraulisk kne med behagelig og presis bevegelse i stå og sving fasen. Et av de beste aktive knær. Produsert med høykvalitetsakslinger for behagelig bevegelse i lang tid. Revolusjonerende geometri gir svært jevn overgang fra stå til sving fase. Trygg og god å stå og gå med.

TT Pro Demper med torsjon

Prisvinnende støtdemper som minsker torsjonskrefter for pasienten.

Brio30 Adjustable Heel Height Devise

Justerbar ankel for hælhøyder på 0,0 - 2,5 cm. Gir mulighet til å bruke forskjellige sko etc.

Navigator Foot

Multiaxial fot. Perfekt for vanlige aktiviteter på jobb, i hjemmet etc.

ORTOPRO AS

MØLLENDALSVEIEN 1 - 5009 BERGEN - NORGE

TLF.: +47 55 20 61 00 - FAX: +47 55 20 61 01

E-POST: post@ortopro.no

Utgiver: MOMENTUM/LFA,
Postboks 49 Skøyen 0212 Oslo.
Utkommer 4 ganger årlig.

Layout: Reklamebyrået Trippel AS
Trykk: Wisa Grafisk AS

REDAKSJONEN I ARMER & BEIN

Astrid Elisabeth Sperre Østerud
Styremedlem LFA
astsper@online.no
T: 95 20 34 51

Arne R. Larsen
Leder LFA
Lårprotesebruker
E-post leder@lfa.no
Tlf. 9176 6771

Geir Bornkessel
Nestleder Momentum
Kne-exprotesebruker
geir.bornkessel@momentum.nu
Tlf. 9828 3356

Nils-Odd Tønnevd
Styreleder, Momentum
Legg og lårprotesebruker
E-post nils.odd.tonnevd@momentum.nu
Tlf. 9828 3355

Internett:
www.lfa.no
www.momentum.nu

Annonser:
Kontakt Astrid Elisabeth Sperre Østerud
astsper@online.no
T: 95 20 34 51
eller
Nils-Odd Tønnevd
nils.odd.tonnevd@momentum.nu
tlf. 9828 3355

Forsiden: Momentumprisvinnerene
Anne Berit Flaaten og Velaug Walle.

*“Det er bedre å tenne et lys
enn å forbanne mørket”*

RETTFERDIGHET FOR ALLE ?

Kjære leser; sommeren er her... alt blir så lettere da. Sinnet blir mer åpent og mottakelig for andres refleksjoner over det daglige liv, på både godt og vondt.

Momentums årsmøte i Haugesund ble gjennomført i strålende vårsol. Det satte en perfekt ramme rundt en vellykket weekend hvor alle storkoste seg. Tur til tuftene hvor kong Harald Hårfagre hadde sin kongsgård på Avaldnes, der det lå badet i vårsol ved Karmøysundet. En flott opplevelse. Dette blir omtalt i en egen artikkel i dette bladet.

Under mottakelsen til festmiddagen fortalte en av gjestene meg at denne lørdagen hadde vært en fantasisk dag. Vedkommende hadde møtt så mange flotte og hyggelige mennesker, og temaene for pårørende og bruker hadde vært interessante. Men det var et skår gleden.

Vedkommende hadde hatt så lyst til å være med på disse samlingene tidligere, men hadde ikke sett seg i stand til å delta på grunn av dårlig økonomi. Vi vet at det er flere av våre medlemmer som er i samme situasjon. Dette gjelder også medlemmer i andre foreninger og generelt mennesker rundt om i vårt land. Minstepensjonen er lav og det meste av pengene går til mat og faste utgifter. Det blir lite eller ingenting igjen til deltakelse i sosiale aktiviteter. Det er jo utrolig viktig for det enkelte menneske å få delta i den samhörighet som finnes i en forening og samfunnet generelt. Det skaper verdighet og man føler seg som et helt menneske.

Enkelte politikere står frem og sier at en måte å få ned "fattigdoms" begrepet i Norge er å heve minstepensjonen. Det var vel også det vår statsminister sa i 2005. Han ville heve pensjonen, hvis det rød-grønne alternativet ville få makten i Stortinget. Det har de fått, men pensjonen er like lav.

Derfor må staten komme på banen for å bidra til en skikkelig økning av grunn pensjonen, slik at det går an å leve et anstendig liv med denne. Det blir fokusert på AFP og private og offentlige pensjoner som den ansatte i en bedrift kan og skal forholde seg til. Det er jo så viktig å sikre fremtiden. Hva da med minste pensjonisten. Han/hun har vel også krav på en god fremtid !?

Med bakgrunn i ovenstående refleksjoner synes jeg at Momentum bør rette en henstilling til FFO, dette fellesskapet av organisasjoner som til sammen representerer over 300 000 medlemmer om å fronte dette temaet ovenfor våre myndigheter. LFA bør gjøre det samme via NHF og dermed skulle det gi saken betydelig tyngde!

La oss stå sammen i denne saken, skal det være sosialt rettferdighet i dette landet vil vi seire.

Ønsker alle en riktig god sommer.

Livsglad hilsen

Paul A. Hagen

Likemannskoordinator i Momentum

INNHold:

Arve- og gaveinfo	s. 4	Landsmøte Momentum	s.14-21
Smart	s. 6-7	Landsmøte LFA	s.22-23
Lårprotese og ski	s. 8-10	Likemannsarbeid	s. 25
Armer & Bein x-ord	s. 12	Lokale kontaktpersoner	s.26-27

Gi gave eller testamenter til fordel for arbeid blant protesebrukere?

Du kan få tilsendt brosjyren "Testamentariske Gaver" gratis ved å ringe tlf 4000 4360, 2410 2400 eller sende en e-post til info@momentum.no eller post@lfa.no.

I Norge finnes det i dag ca. 5000 mennesker som mangler en eller flere kroppsdeler mangler som følge av dysmeli (medfødt), sykdom eller ulykke.

Foto: Thorenfeldt

LFA og Momentum arbeider for at mennesker med amputasjon skal få et bedre liv. Det gjør vi blant annet ved å:

- Finansiere forskning på amputasjons og fantomsmerter, amputasjonskirurgi, gangtrening
- Inspirere til nytenkning og bidra til forbedring av proteser og ortopediteknisk service
- Besøke amputerte og pårørende på sykehus og rehabiliteringssenter (likemannstjenesten)
- Drive kursvirksomhet og opplæring av likemenn
- Arrangere temakvelder og week-end samlinger for amputerte og pårørende
- Utgi medlemsblad og informasjonsmateriell

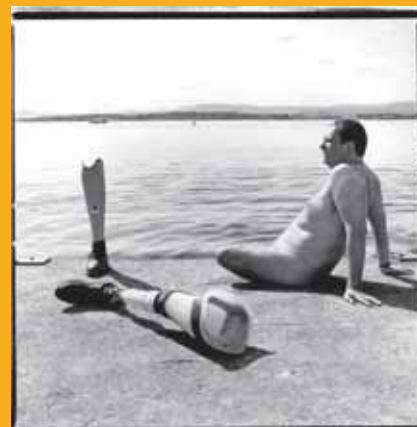
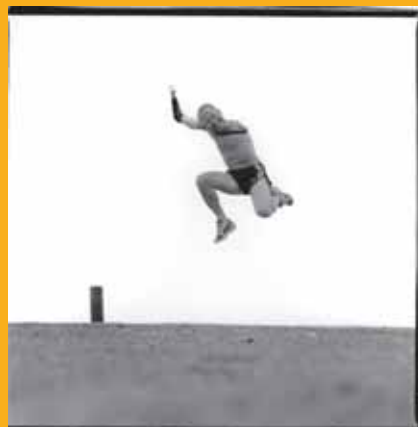
- Drive lobbyvirksomhet overfor politikere og myndigheter innen relevante områder
- Vise utstillingen Livsglede for å spre livsglede og informasjon om livet som protesebruker

For å fortsette dette arbeidet er vi avhengige av støtte økonomisk. Det vi mottar av det offentlige hjelper, men det er ikke nok for å kunne utføre alle de viktige oppgavene som er nødvendig. Uten tilskudd, sponing, arv og gaver må vi si nei til folk som trenger oss.

Ved å gi en gave nå eller å testamenter til vårt arbeid kan du hjelpe oss å hjelpe flere amputerte og pårørende. Vi har laget et hefte med informasjon om dette som du kan få på forespørsel.

Vennligst kontakt oss hvis du ønsker å hjelpe oss økonomisk og lur på hvordan du kan gjøre dette.

Nils-Odd Tønnevoll
Telefon: 4000 4360
eller
Erik Ax
Telefon: 2410 2400

Otto Bock[®]

QUALITY FOR LIFE

Trias 1C30

Funksjon og design!

Trias er en unik protese fot i kompositt materiale som er konstruert og designet for å etterligne fotens naturlige anatomi og egenskaper.

Otto Bock Scandinavia NUF

Sandstuveien 60 A • 1184 Oslo • Postboks 293 Alnabru • 0614 Oslo • Tlf. 23142600
Per Bjergsrud Tlf. 90982992 • per.bjergsrud@ottobock.no

Fagfolk ser at et forbedret samarbeide mellom kirurg, rehabiliteringssted og proteseleverandør gir et forbedret sluttresultat for den amputerte.

Bedre stump, bedre protese, bedre livskvalitet

Tekst: Flemming Dahl
Foto: Hans H. Reinertsen

Reinhild Lange er overlege ved Spesialsykehuset for Rehabilitering (SSR), avdeling Kristiansand. De siste par årene har hun og hennes kolleger samarbeidet mer bevisst og systematisk enn før med amputasjonskirurger og proteseleverandører.

Et viktig resultat av dette er, slik Lange ser det, at kirurger nå vet mer enn før om betydningen av å amputere på en slik måte at det etterfølgende arbeidet med rehabilitering og protesetilpasning kan gi maksimalt gode resultater.

Når Lange blir spurt om nyamputerte som kommer til SSR nå jevnt over har "bedre" benstumper enn nyamputerte hadde for bare få år siden, gir hun et entydig svar: "Ja."

SMART BÆRER FRUKTER

Det forbedrede samarbeidet SSR har gått inn i, foregår i regi av et program kalt Smart (Standardisert Multidisiplinær Amputasjons Rehabilitering og Trening). Bladet Livsglede – nå videreført i dagens Armer & Bein – skrev for tre år siden (nr. 1/2005) om hvordan ansatte i firmaet Ortopediteknikk AS's enhet i Tønsberg da arbeidet, etter svensk mønster, for å få Smart opp å gå i Norge.

Ortopediteknikk's folk, som konsentrerte seg om benamputerte, forklarte at mye kunne oppnås gjennom en standardisert behandling med basis i et kvalitetssikringsprogram.

"Vi ønsker å bedre livskvaliteten for benamputerte. En bra protese begynner på operasjonsbordet," uttalte en av firmaets nøkkelpersoner.

Og nå sier overlege Lange ved SSR:

SMART = Kvalitet

- Kvalitetssikring av amputasjon og rehabilitering av den amputerte er viktig.
- SiV Vestfold, SSR i Stavern og Ortopediteknikk AS Vestfold har startet m SMART

The Emp
Post-operative tr

A small photograph shows a person in a red shirt and white shorts, possibly a patient or a professional, in a clinical or training setting.

SMART-programmet vinner fotfeste i Norge.

"Før vi tok Smart i bruk, mente vi at vi gjorde en god jobb innen rehabilitering. Nå mener vi at vi gjør en enda bedre jobb."

BENSTUMPEN I FOKUS

Det er et faktum, ifølge fagfolk, at mange

amputasjonskirurger tidligere arbeidet uten å vektlegge hva kvaliteten på benstumpen kunne bety for det oppfølgende arbeidet og for pasientens livskvalitet.

Lange har tall som viser at det nå, målt mot forholdene for noen år siden, er flere amputerte som faktisk bruker sine proteser, fremfor å legge dem i skapet som følge av ubehag og smerter.

Ikke bare fagfolk, men også amputerte – som dette når alt kommer til alt dreier seg om – gleder seg over det forbedrede samarbeidet på faglig hold. Bjørg Nodeland er leder på Sørlandet av Momentum, foreningen for arm- og benprotesebrukere, og var blant deltagerne da SSR i Kristiansand 10. januar arrangerte et seminar der benamputa-

Per J. Lerud, kirurgisk ortoped fra Aker universitetssykehus, var en av foredragsholderne.

sjoner og oppfølging sto på programmet. "Jeg ser det som veldig positivt at SSR nå samarbeider med operasjonssykehus og ortopediske verksteder gjennom Smart-programmet," sier Nodeland.

MATNYTTIG SEMINAR

Sammen med styremedlem Bjørg Aune fra Momentum Sørlandet, leder Arne Larsen i Landsforeningen For Amputerte (LFA) og leder Svein Upsahl i LFA Agder, representerte Nodeland brukersiden under seminaret. De øvrige innpå et halvt hundre deltagerne var fagfolk.

Foredragsholdere var overlege Lange, ortopediingeniør Paul Erik Bjørneseth fra OrtopediService AS i Kristiansand samt kirurgisk ortoped Per J. Lerud fra Aker universitetssykehus.

Med spesiell referanse til Leruds foredrag, sier Nodeland:

"Selv om man ikke forsto alle uttrykkene som ble brukt, var det veldig interessant å se hvor bra en amputasjonsstump kan bli hvis arbeidet blir gjort på en ordentlig måte."

Nodeland er, i tillegg til leder, likemanns-koordinator for Momentum i Agderfylkene. Hun ser at hun ikke minst i denne sammenheng har nytte av å vite mest mulig om fagfolks tanker og arbeide.

"Det er fint å ha litt mer greie på dette når mann som likemanns-koordinator snakker med andre amputerte," sier hun. Arne Larsen, LFA-lederen, sier at han plukket opp mye interessant under seminaret, informasjon og kunnskap han kan bruke i sin hyppige kontakt med andre amputerte.

UBESVARTE SPØRSMÅL

Men Larsen hadde gjerne sett at det under seminaret hadde vært mer tid og anledning til spørsmål fra salen og svar fra fagfolkene. Larsens erfaring er, sier han, at seminarer over to dager gir bedre utbytte enn endagsseminarer, nettopp fordi de lange seminarene gir folk muligheter til å snakke med hverandre.

I tillegg hadde Larsen gjerne sett at det under seminaret var orientert om det alternativ til hylseproteser som ligger i benvevsforankrede proteser, et alternativ som noen nordmenn har reist til Sverige for å benytte seg av.

"Jeg har snakket med mange amputerte som savner informasjon om de valg de har," sier Larsen.

Så viser Larsen at det går an å si hva man mener uten å surmule, for som han muntert tilføyer:

"Man skal jo aldri være hundre prosent fornøyd med et seminar."

Se for deg deg snøen som laver ned. Tenk på løssnøkjøring ned lange bratte åskammer. Og vips, så har du som låramputert vært utestengt fra opplevelsen. For denne gruppen har det vært å ta til takke med varmetuen mens de andre nyter forholdene. Men fatt mot! Det har kommet et helt nytt tilbud.

Lårprotese og skigleder

Tekst: Flemming Dahl
Foto: Hans H. Reinertsen

Amerikaneren Jarem Frye, som selv er låramputert, har utviklet et helt nytt konsept for lårprotesebrukere forteller ortopediingeniør Kjetil Atterås mens han engasjert fortsetter.

– Frem til nå har lårprotesebrukere hatt to valg; enten måtte man ha en protese som var helt stiv i kneleddet eller en protese som var helt ettergivende i kneleddet. Begge disse to valgene har vært helt uforenlig med det å skulle stå alpint. Når man står på slalåmski og skal svinge blir det en enorm belastning på kneleddet og det å få protesen til å gi akkurat nok etter til at man kan få svingt på slalåmski har ikke vært mulig før nå. Oppfinneren selv kjører telemark og tar baklengs salto med protesen sin.

For å skjønne hvordan dette er mulig må man først forstå hvordan en "tradisjonell" lårprotese opererer. Den fungerer ved hjelp av hydraulikk, pneumatikk og mekanikk. Protesen XT9 som den nye kalles, er fjær- og oljebelastet. Oljebelastningen fører til at man får god støtdemping og den kraftige fjæren bidrar til at man kan lene seg over og svinge uten å falle over ende.

SKIHELG PÅ VOSS

Faktisk syntes de ansatte ved Atterås Ortopediteknikk at dette var så fantastisk at de fant ut at de ville invitere Frye over til Norge for å få en demonstrasjon. I uke 10 i år dro en gjeng med skientusiaster til fjells på Atterås' bedriftshytte på Voss. Foruten Frye var det 6 ansatte fra Atterås og 6 låramputerte som skulle teste ut protesen og lære seg å kjøre på ski. For

sikkerhets skyld hadde de fått lånt en snøscooter med henger fra Voss Røde Kors og en ATV med henger fra Hordaland Mekaniske verksted.

– En helt fantastisk uke! Jeg hadde store forventninger og spenningsnivået var høyt. For min del handlet det først og fremst om å få en demonstrasjon av protesen og se om det var så bra som jeg håpet og trodde på. De som hadde proteser og skulle teste ut XT9 var nok ganske nervøse. Den ene deltakeren sov ikke helt natten til uttestingen og følte seg nok ikke høy i hatten. Men jeg kan undertegne på at vi ble positivt overrasket alle sammen. Det tok ikke mer enn noen timer før alle med protese følte seg såpass trygge at de turte å slippe seg løs.

Den ene lårprotesedeltakeren ble så tent at han kjøpte seg sesongkort mens vi var der oppe. Og deltakerne klarte å kjøre ned svart merket løype. Her kan det kanskje være på sin plass å bemerke at svart merket løype på Voss har status som internasjonal storslalåmløype så den er ikke noe for hvem som helst.

ATTERÅS PROSTHETIC SKI TEAM

Sammen med 6 andre ansatte på Atterås Ortopediteknikk har Kjetil Atterås nå dannet Atterås Prosthetic Ski Team.

Teamet ble dannet fordi man ønsket å få hevet sin egen kompetanse på skitilbud for protesebrukere. Og på treningsleiren med Frye fikk skiteamet opplæring i to vitale komponenter.

– Den første komponenten vi måtte læres opp i var å kunne hjelpe våre kunder med å finne riktig utstyr. I valg av utstyr er det to ting som var kritiske; stivhet i slalåmstøvel og lengden på skiene. Hver for seg kan disse to faktorene bokstavelig talt utgjøre et bære eller ikke bære for alpinisten. Den andre faktoren vi

Forberedelse til første dag på ski. F.v Kjetil Atterås, Jørn Kvamme (importør av XT9), Miriam Aglen Hollerud (Atteråsansatt), Ole Bjarte Austevoll og Kim Lundquist. Sittende bak på kne: Thomas Lund Nielsen (Atteråsansatt).

måtte lære oss opp i var den pedagogiske delen. For å kunne bli god i det måtte vi først forstå hvordan utstyret fungerer. Og kanskje det viktigste av alt var at vi måtte lære oss å lære bort på en riktig måte. At vi er utdannet ortopediingeniører og at vi er vant med å lære opp protesebrukere gir oss en fordel. Men også vi må læres opp når det kommer et så revolusjonerende nytt produkt. Det siste vi måtte læres opp til å vurdere var hvor vi skulle sette forventningsnivået. Ingen er like og vi har alle ulike erfaringer. Derfor må vi sammen med utøver kunne klare å sette et realistisk ambisjonsnivå.

VANNSKISKOLE

Men hvorfor la seg stanse av at vinterseongen er over? Til sommeren arrangerer Atterås Prosthetic Ski Team vannsk-

iskole! Det blir vannskiglede 3 dager til ende til nord-hordalandskommunen Austrheim. Kapasiteten er begrenset så det blir "førstemann til mølla" som gjelder.

– Vi setter ikke noen begrensninger hva gjelder forkunnskaper. Normal fysisk form er mer en godt nok for å kunne delta. Potensielle deltakere får selv vurdere om de føler seg fysisk og mentalt klar for dette. Det viktigste er at de er klar for en utfordring eller to.

Interesserte kan ta kontakt med Kjetil Atterås via mail, kjetil@atteraas.no eller på telefon 55 27 11 00. Armer & Bein kommer tilbake med vannskireportasje i høstens nr.

Bildeserie følger

Til venstre: Protesen XT9
Over: Ski+låramputert = Sant!

Uten mat og drikke...
F.h. Jarem Frye, Jørn Kvamme, Kim Lundquist, Miriam Aglen Hollerud, Ole Bjarne Austevoll og Christoffer Reusch.

Øvelse gjør mester!
Christoffer Reusch i fint driv nedover.
Låramputert og ortopediteknikerlærling ved Atterås.

Jarem Frye tar baklengs salto på telemarksski!

POLIKLINIKK

Spesialister i
Ortopedisk kirurgi
tar imot pasienter
på instituttet
hver uke.

Tilbudet omfatter
polikliniske under-
søkelser med
diagnostisering og
nødvendig oppfølging.

Ortopedisk Service

Servicen omfatter vurdering, måltaging,
tilpassing og kontroll av ortopediske hjelpe-
midler som fotsenger, løpsinnlegg, såler,
sko, proteser, støtteskiner, korsetter mm.

Timebestilling: Tlf 32 83 04 15

 **Drammen
Ortopediske
Institutt a.s**

OFF. GODKJENT — MEDLEM AV NOF

Rosenkrantzgt. 17, 3018 Drammen
Tlf: 32 83 04 15 www.doi.no

Å være et
helt menneske,
er å føle seg
som et.

- proteser
- ortoser
- korsetter
- fotsenger og innlegg
- ortopedisk fottøy
- barnehjelpemidler
- sits

OCH ortopedi AS
www.och.no

Oslo & Akershus
23 28 82 00

Østfold
69 30 17 70

Telemark
35 56 15 50

Oppland
61 24 73 30

Møre & Romsdal
70 10 06 70

TOV AS

Trøndelag Ortopediske Verksted AS
St. Olavs Hospital, 7006 TRONDHEIM

Ditt behov - vår utfordring

Les mer om vår virksomhet på
www.tov.no

SERVICE MED ORTOPEDISKE OG TEKNISKE HJELPEMIDLER

Produkter

- Ben- og armproteser
- Ben- og armortoser; støtteskiner
- Korsetter
- Ortopediske spesialsko
- Innleggsåler og fotsenger
- Varmehjelpemidler for kuldeintoleranse
- Kompresjonshjelpemidler for brannskadet hud
- Sitteskall

Tjenester

- Vurdering av behov
- Måltaging og avstøpning
- Produksjon
- Trening og opplæring
- Justeringer og reparasjoner
- Etterkontroll og oppfølging
- Forskning og utvikling

Fri utfoldelse er vår spesialitet

Norsk Teknisk Ortopedi AS Vikaveien 17 - P.b. 10 - 2312 Ottestad
Tlf: 62 57 44 44 - Faks: 62 57 44 45 - nto@ortonor.no - www.ortonor.no

Kunnskap om brukernes behov er nødvendig for å finne den beste løsningen. Derfor bruker Norsk Teknisk Ortopedi mye tid og ressurser på å forstå hver enkelts særlige behov. Vi analyserer behovene og utvikler hele tiden bedre løsninger, men vet at stadig fornyelse er nødvendig for å kunne møte morgendagens krav.

Norsk Teknisk Ortopedi har i en årrekke spesialisert seg på armproteser, det er vi alene om i Norden. Fordi vi tar kunnskap og fornyelse på alvor, har vi muligheten til å være først med nyvinningene og vi kan tilby den beste løsningen for hver enkelt.

I samarbeid med **ORTOCARE**

Hovedkontor, Møllendalsveien 8
Poliklinikk Betanien
Poliklinikk Fylkessykehuset Stord
Poliklinikk på gamleheimen i Odda
Avd. Ålesund, Moaveien 11
Tlf. 70 14 25 38 – Mobil 97 17 96 37

Vestlandets ledende ortopediske verksted

Vi har alt innen ortopediske hjelpemidler:

Proteser/ortoser for ben og armer
Ortopedisk fottøy/oppbygg/fotsenger
Spesialkorsetter – Innleggsåler
Kompresjonsstrømper – Brokkinde mm

Ta kontakt

Møllendalsveien 8, 5009 Bergen – Telefon 55 20 64 60 – www.drevelin.no – drevelin@drevelin.no

LFA og Momentum takker våre annonsører,
sponsorer og samarbeidspartnere for støtten av vårt arbeid
med å hjelpe amputerte og pårørende
til å se lyset i tunnelen!

Armer & beim X-ord

X-ord

						OM- RÅDE	MUSIKK- FORM RENDR		SPI- ONER	2850	DAL- SIDE				
						↳					DE KAN GJØRE HVER- DAGEN LETTERE	DOBBEL VOKAL	MØNS- TER- BILD- ENE		
YRKE	FYLKE	FIRMA- NAVN KAN LYSE STAKER VÆRE	SANGERE DRØFTE INNHOIDS- LØST	KLOK- KER	URO	MORSOM BARNE- LEK									
↳															
NYRER OG HJERTER ER DET						HØVED- STAD I JEMEN							😊		
VITEN- SKAPS- MANN						ROMER- TALL 100 RUST	LEGEM- DEL- FJERN- INGENE				LITEN KULE ← DRIKK				
ORGANI- SASJON (FORK.)		MANNS- NAVN				GRIS	DUNST TREV (OHV.)						HØY- LAGER		
KD.TEGN LAWREN- CIUM		RI ALV			DOK- TRI- NER						KNA				
SØKKERTØY	↳														
MÅNEN TAR AV				SKRIK	VARME METALL	OPP- FØRER SEG	ELV EN KHAN			😊	SLÅS FAST STENG- MEKAN- ISME				
DANIEL TØRSEN		TAR ANDRES OPPGAVER								RENK- ENE AFRIK- ANSK SPRAK					
ROMER- TALL 500		PREPO- SISJON												LITE TALL	↓
	FAR- TØY	FRED	GRESK BOK- STAV						DANSK- EN						
SAMMEN- SVERG- ELSENE								↳							

LØSNING AV ARMER & BEIN X-ORD NR. 1, 2008

Et lite mellomspill fant sted under Momentum-dagene i Haugesund. Men tro gjerne at ikke minst nettopp dette brant seg sterkt inn i styreleder Nils-Odd Tønnevolds minnebok fra denne april-weekenden.

Takk, takk, takk, en stor takk

Tekst: Flemming Dahl
Foto: Hans H. Reinertsen

Mellomspillet fant sted i løpet av få sekunder, og det gikk det store flertall av årsmøtedeltagerne hus forbi:

Det var lørdag formiddag, det formelle programmet startet, Nils-Odd ville – tradisjonen tro – ha et stearinlys tent og så seg om i salen etter en lystenner. Han ville ha frem en representant fra de pårørendes rekke, valget falt på Olga Mathiesen, en av de ganske nye i Momentum-flokken.

Lyset ble tent. Første programpost ble unnagjort. Så den første pausen, og det var nå Olga Mathiesens mann, den kneamputerte Per, gikk bort til Nils-Odd, strakte ut hånden og sa takk, takk, takk, en stor takk, for at hans Olga var blitt bedt om å tenne lyset. For dette hadde gått Per til hjertet, og dette skulle Nils-Odd vite, at Olga for lengst hadde gjort det til en tradisjon at hun daglig tenner et lys på frokostbordet der hjemme...

En tåre i øyekroken på Per, en tåre i øyekroken på Nils-Odd. Så var mellomspillet forbi.

WEEKEND FULL AV HØYDER

Årsmøteweekend, OK, det er hva det kalles. Men selve årsmøtet – den avsluttende post på programmet før lunsjen søndag – ble avvirket så greit og uten dramatik at det neppe er dette weekenddeltagere vil huske lengst.

Hva de nok snarere vil huske, er høydepunkter som disse:

Den uformelle middagen fredag, etter fotograf Hasse Reinertsens videokavalkade...

Stylist Nina Breisteins klesveiledningsseanse lørdag, med tilhørende shoppingrunde, alternativt det åpne forum, ved advokat Paul Rynning, om sosial- og trygderettigheter og annet medlemmene hadde på hjertet.

Selvfølgelig også den velguede sightseeing i og omkring Haugesund...

Og ikke minst den spennende Momentumprisutdelingen under festmiddagen, foruten all hyggen og underholdningen denne lørdagskvelden...

Samt hotellet og maten og den varmende vårsolen og den gode fellesskapsfølelsen.

DEM SOM IKKE KOM

Ja, og så vil nok mange huske oppfordringene fra leder Nils-Odd om å tenke på dem som gjerne skulle vært der, men av den ene eller andre årsak ikke var det.

Det var dem blant deltagerne som sa det i klartekst, til glede for Momentumledelsen, at dette var den beste Momentum-samling de kunne huske å ha vært med på. Sånt er blitt sagt etter tidligere samlinger også, så den som vil kan tolke det dit hen at, ja, Momentum blir et bedre og bedre forum å være med i.

STADIG NYE HØYDER

Alt i alt: En kjempestimulans for ledelsen, og et press på den for å drive videre i retning av stadig nye høyder.

Erik Ax takker både kjøkkenet for god mat, og ledelsen for et flott arrangement.

Nils-Odd og Per under mellomspillet som gikk de fleste hus forbi.

Riksmonumentet Haraldshaugen, også kjent under navnet Haraldstøtten; ble i 1872 reist til tusenårsminnet om Harald Håfagres samling av Norge, i forbindelse med slaget ved Hafrsfjord i 872.

Mer fra Haugesund-weekenden
på følgende sider.

Applausen runget da Momentumprisen 2007 - innen tre kategorier - ble tildelt tospannet Anne Berit Flaaten og Velaug Valle samt enkeltpersonene Fredrik Johansen og Tor Dalsheim.

Momentumprisen 2007

tre vinnere = 4 personer

Flaaten og Valle vant innen kategorien "Rehabilitering", Johansen ble "Årets Likemann" og Dalsheim ble tildelt "Momentums Ærespris".

Før Momentums styreleder Nils-Odd Tønnevold ropte ut vinnerens navn, opplyste han at det var mange nominerte kandidater innen kategoriene "Rehabilitering" og "Likemann", og at det i år for første gang i Momentums historie ville bli tildelt en Ærespris.

"EKSTRAORDINÆR INNSATS"

Han sa blant annet dette om hva som lå til grunn for juryens valg av vinnere:

"Det er mange som gjør en uvurderlig og storartet innsats, og det er kjempebra. Men så er det noen som viser et engasjement langt ut over det vanlige. Og hensikten med prisen er nettopp å premiere og stimulere til vedvarende, ekstraordinær innsats".

I det han lot seg inspirere av president John F. Kennedys berømte ord til sine amerikanske medborgere tidlig i 1960-årene, tilføyde Nils-Odd:

"Vi ønsker nemlig flere ildsjeler som er mer opptatt av å spørre hva jeg kan gjøre for andre enn hva andre kan gjøre for meg! Vi ønsker å motivere flere til å strekke seg litt lengre for våre medmennsker."

REHAB-NOMINERTE

I kategorien "Rehabilitering" (med vinnersmuligheter for verksteder, rehabiliteringsinstitusjoner, helsepersonell og verkstedansatte) var følgende nominert: Ortopedisk rehabiliteringsavdeling Haukeland Universitetssykehus, Gåskolen på Aker Universitetssykehus, Ortopedisk rehabili-

tering Sykehuset Innlandet Ottestad, Spesialsykehuset for Rehabilitering (Kysthospitalet) ved Stavern, Ortopediverkstedet Sophies Minde Ortopedi, hjelpepleier Anne Berit Flaaten og sykepleier Velaug Walle, begge fra SSR Stavern (Kysthospitalet), ortopedingeniørene Jon Andersen (Teknomed, Sandefjord), Hans Petter Aursand (Trøndelag Ortopediske Verksted, Trondheim), Robert Fugløy (Ortopediteknikk, Tønsberg), Tom Erik Blomberg (Atterås Ortopediteknikk, Bergen), Roger Gsell (Ortopediteknikk, Oslo), teknikerne Per Bjørge (tidligere Sophies Minde Ortopedi, Oslo, nå Teknomed, Sandefjord) og Jan Risnes (OCH Ortopedi, Oslo).

"LYSENDE EKSEMPEL"

Om vinneren innen "Rehabilitering", tospannet Flaaten og Walle, sa Nils-Odd at de har stått på hundre prosent og vel så

det "for alle pasientene og deres pårørende i år etter år for at de skal få det bedre." Han betegnet dem som "et lysende eksempel for andre i helsetesenet," og tilføyde at "vi ønsker flere som dere."

Tor Dalsheim
– Momentums
Ærespris 2007

LIKEMANN-NOMINERTE

I kategorien "Årets Likemann" var følgende Momentum-likemenn, kvinnelige som mannlige sådanne, nominert: Sven-Erik Blidberg, Pål Jacobsen, Fredrik Johansen, Per Meby, Bjørg Nodeland og Elsa Sofie Solberg.

"HJELPER FOLK OPP FRA GRØFTA"

Om Fredrik Johansen, som er dobbeltsidig benamputert og ble "Årets Like-

Momentumprisvinnerene i kategorien rehabilitering, f.v. Anne Berit Flaaten og Velaug Walle.

MOMENTUMPRISENE SAMLET – 3 priser til 4 stk. Fra venstre: Æresprismottaker Tor Dalsheim, Rehabiliterings-prisvinnerene Anne Berit Flaaten og Vebjørn Walle og Årets likemann Fredrik Johansen.

mann”, sa Nils-Odd blant annet at han ”står på for andre fra morgen til kveld og har en utrolig evne til å motivere.” Nils-Odd minnet om at Johansen er regional leder innen Momentum, foruten å være likemann, og sa at han er et ”fantastisk menneske som sprudler av livsglede” og at han ”hjelper folk opp fra grøfta både bokstavelig og i overført betydning.”

FØRSTE ÆRESPRIS-MOTTAKER

Før han ropte ut navnet på Ærespris-mottakeren, gjorde Nils-Odd det klart at det ikke finnes noen rutine i Momentum for

den slags og at det heller ikke skal bli noen rutine for det. For som han sa:

”Det er første gang vi deler ut en Ærespris, og det kan godt være at det blir mange år til neste gang. Det får tiden vise.”

Tor Dalsheim, som mottok Momentums Ærespris 2007, ble for mange år siden amputert høyt oppe på venstre lår på grunn av kreft. Allerede i 1986, 10 år før Momentum ble etablert, tok Dalsheim initiativ til det som snart etter ble Norges første gruppe for amputerte.

Om Dalsheim, en ivrig friluftsmann, sa

Nils-Odd at han aldri har gitt opp, ”men kjempet for det han har trodd på.”

Nils-Odd minnet om at gruppen Dalsheim hadde tatt initiativ til, ble etterfulgt i 1996 av både Landsforeningen for Amputerte og Momentum, og han sa:

”Tor har som medlem i begge protese-brukerforeninger lagt for dagen et stort og viktig engasjement, og han brenner fremdeles for protesebrukernes og pårørendes ve og vel, som likemann og på annet vis”.

Momentumprisvinner i kategorien Årets likemann Fredrik Johansen.

Har du tanker
om hvem som
bør vinne
Momentumprisen
2008?

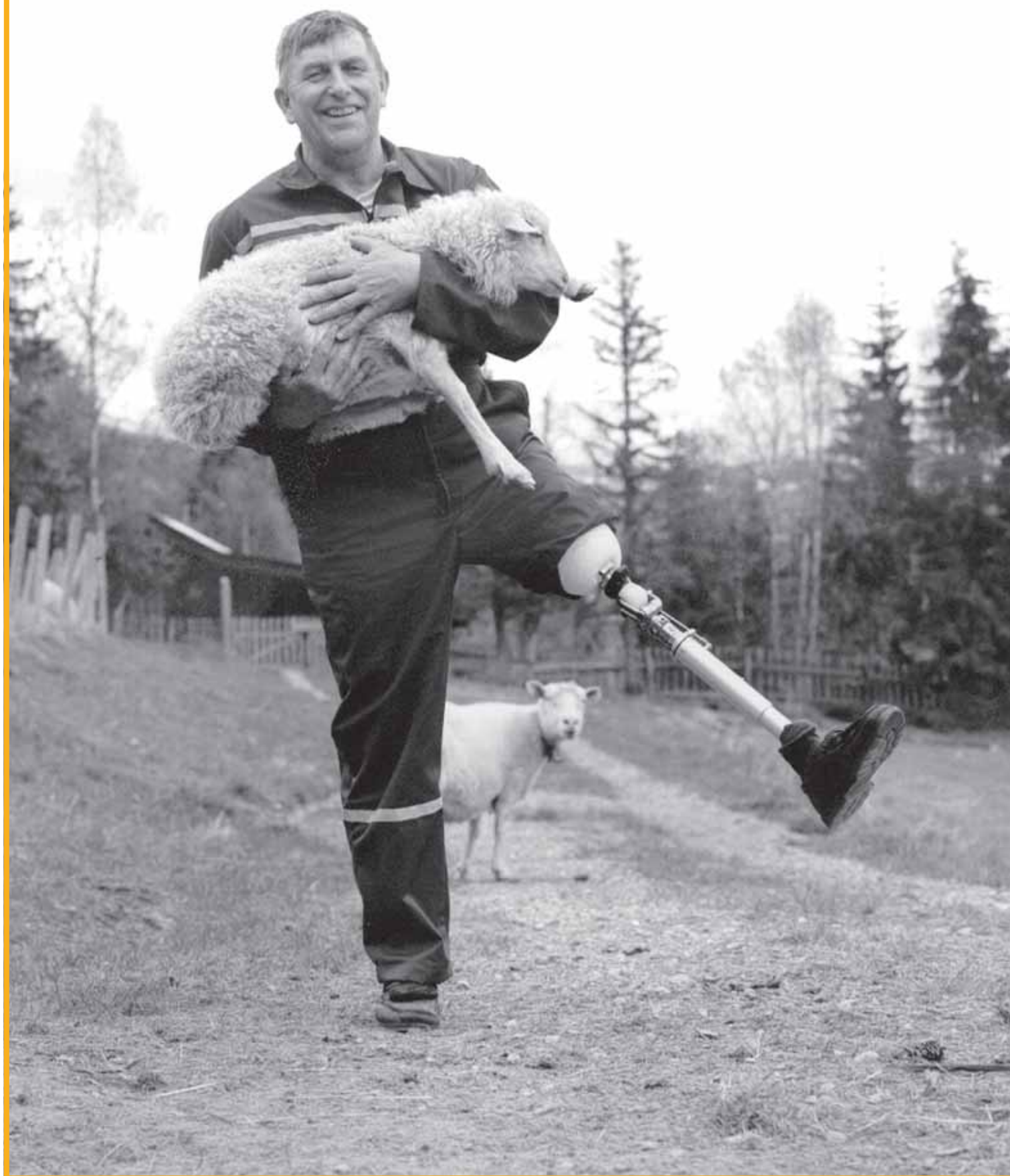
Momentums styre håper
at begrunnede forslag vil
strømme inn i løpet av
sommeren og høsten.

Mer fra Haugesund-weekenden
på følgende sider.

Mottaker av Momentums Ærespris 2007

Tor Dalsheim

Vi gratulerer!

I tidligere år var hun sminke- og håransvarlig for den da, og nå fortsatt, populære TV-serien "Hotel Cæsar". Under Momentum-weekenden i Haugesund i april veiledet hun om klesbruk og avsluttet med å guide en flokk amputerte og pårørende på en shoppingrunde.

Stylist Nina har de samme råd til alle, amputert eller ikke

Amputerte? Nina Breistein, frisør, sminkør og stylist, skiller knapt nok mellom amputerte og ikke-amputerte når hun gir råd om bruk av klær.

Et av hennes hovedbudskap er uansett at folk – kvinner, nær sagt selvfølgelig, men også menn – bør unngå å begynne dagen med dårlig samvittighet over å ha skapet fullt av tøy de aldri bruker.

GJØR DET ENKELT...

"Man skal rydde opp i garderoben, sånn at man ikke våkner opp og ser en masse rot og ikke vet hva man skal ha på seg," sier Breistein, som blant mye annet har vært moteansvarlig i flere magasiner.

Klær som ikke er blitt brukt de siste par årene, fordi man har vokst ut av dem eller av annen grunn, kan med fordel kasseres,

Nina Breistein: "Amputerte? Du legger jo ikke alltid så lett merke til om folk er amputert eller ikke."

mener Breistein. Dessuten bør man unngå slike impulsinnkjøp som spesielt kvinner er henfalte til, og som ofte resulterer i innkjøp som får en permanent plass i skapet, tilføyer Breistein. Hun oppfordrer altså til vel planlagte innkjøp.

EN SPISS PÅ DET HELE

"Vær bevisst på hva du skal ha, og kjøp enkle ting," sier hun og tilføyer at det enkle kan gjøres ekstra smart og fargerikt av et skjerf, et par solbriller eller noe annet som i seg selv er enkelt, men som bidrar til en fin helhet.

"Amputerte? Du legger jo ikke alltid så lett merke til om folk er amputert eller ikke. For dem som er benamputert, er nok sko det største problemet. Men må man bruke flate sko, kan man kanskje likevel bruke spisse sko, det gir en finhetsfølelse," sier Breistein. Og så oppfordrer hun folk til å fjerne

negative tanker om seg selv når de går ut og handler, til å ta frem barnet i seg og være fornøyd med sitt utseende.

ØDELEGGENDE SELVKRITIKK

"Folk er så selvkritiske, det gjelder både amputerte og ikke-amputerte," sier Breistein. Hun mener at overdreven selvkritikk snarere undergraver enn fremmer mulighetene til å skaffe seg tøy og sko som man følger seg vel med.

Stylist Nina med forventningsfulle deltagere.

Mer fra Haugesund-weekenden på følgende side.

Hva ligger deg på hjertet — ris, ros, noe annet?

Bjørg Aune,
leggamputert, Vennesla.

"Det er jo en helg man blir glad i," sier hun om Momentum-weekender som denne. "Det er jo bare positive folk her. Alle har vi noe å stri med i hverdagen, men det glemmer vi her." Aune setter spesiell pris på seansen, inklusive shoppingtur, med stylisten. "Det er jo bare én gang i livet man får være med på noe sånt, det er en opplevelse for livet," sier hun.

Nils Anders Hellberg,
leggamputert, Asker.

Han satt for 11-12 år siden i interimsstyret for det som snart skulle bli til Momentum, og han gleder seg over den utviklingen som er skjedd etter en sped begynnelse: "Den gangen satt hele foreningen i en sofakrok, jeg opplever hvor langt vi nå er kommet. Og denne årsmøteturen er en årlig happening for konen og meg, et av vårens høydepunkter."

Anne Guri Hansen,
pårørende, Fjellhamar.

"Helt topp", sier hun om Momentum-arrangementer som dette. Samtidig benytter hun anledningen til å si at når protesebrukere og fysiske aktiviteter kommer i fokus, så blir det etter hennes mening vel mye snakk om idrett, og for liten vektlegging av det positive som ligger i hverdagslig bevegelse, som for eksempel hagearbeide og turen til og fra jobben. "Det er jo ikke alle som er så hissige på skigåing og sykling og sånt, og ikke alle som behersker det."

Ivar Skov-Skov,
pårørende, til Vivian Olsen,
Erkleiv ved Kristiansand.

"Disse sammenkomstene... jeg synes dette er veldig sosialt, veldig trivelig," sier han. "De har jo vært utsatt for noe alvorlig, alle sammen, men de er veldig livsglade. Det er ikke ofte i det daglige at man treffer så mange som er så positive".

Tor Dalsheim,
lårprotesebruker, fra Skåbu i
Gudbrandsdalen – og en av de nye
Momentumprisvinnerne.

Han satt meget sentralt, gjennom flere år, i forarbeidet til det som skulle vise seg å bli til to foreninger, Momentum og LFA. "Jeg er veldig glad for det som senere er skjedd, se hva dette er blitt til!" Ikke desto mindre mener han at det var en slags ulykke at det ble til to foreninger, ikke bare én. Så han gleder seg over den senere tids tilnærming mellom de to og håper den vil resultere i en vellykket fusjon.

Amputerte kan i mange tilfelle oppnå større utbetalinger fra det offentlige – til eksempelvis kjøp av bolig eller bil – enn de i utgangspunktet er klar over, ifølge advokat Paul Rynning.

Advokat Rynnings arbeidsfilosofi: Dialog fremfor slåsskamp

Det viktige er å se og benytte seg av de støttemuligheter som ligger i offentlige ordninger, understreker han.

Det var ikke tilfeldig at nettopp denne advokaten, med Farsund som base, ble anmodet om å stå frem med råd og vink til Momentum-medlemmer og pårørende under weekenden i Haugesund. Saken er at Rynning gjennom flere år har arbeidet mye med å fremme amputertes interesser.

SPESIELL PROFIL

Som advokat har Rynning en spesiell profil ikke bare fordi han har godt kjennskap til amputertes utfordringer, men også fordi han arbeider på en ikke helt vanlig måte:

Han er ikke ute etter å skape vinnere og tapere, ei heller kompromisspregede løsninger. Hva han satser på, er at to parter i fellesskap skal komme frem til en løsning som får begge til å se seg som vinnere.

"Dialogperspektivet, det tror jeg på, det er det jeg brenner for," sier Rynning i en samtale med Armer & Bein.

FRUKTBAR DIALOG

Rynning, som like godt har gitt sitt firma navnet Dialogadvokatene, har erfaring for at dialog ofte gir de resultater han er ute etter – i skadeerstatningssaker så vel som i sosial- og trygderettighetssaker, med forsikringsselskaper eller myndigheter som motpart.

Han bruker skadeerstatningssaker som eksempel når han forteller om sin arbeidsfilosofi:

"For meg får begrepet "full erstatning" mening når man lærer å definere de legitime behov den skadelidte vil ha på

kort og lang sikt. Det er en jakt man kan foreta i fellesskap partene imellom, og da behøver det ikke å ende slik at partene og deres advokater må slåss mot hverandre. Forsikringsselskaper er ikke vant til å se det slik, ikke det offentlige heller, men dette er under utvikling."

NÅR DIALOG IKKE NYTTER

Men Rynning fastslår at dialog ikke alltid viser seg fruktbar.

"Vanskelighetene oppstår når man ikke finner gehør for denne måten å tenke på, når man ikke kommer frem til en felles oppfatning av legitime behov. Da kan en sak ende med at man får prøving av spørsmålet for en domstol, og da må man slåss. Det er viktig å være klar over at man ikke skal kompromisse når det gjelder krav man mener er legitime, for det vil være å akseptere taperløsninger. Men jeg har ikke tapt ennå i de få sakene jeg har brakt for retten."

Hva satsing på dialog angår, er Rynning for en foregangsmannt blant advokater å regne. I sitt forhold til myndigheter har han arbeidet for opprettelse og benyttelse av det han betegner som ansvars- og nettverksgrupper i kommunene, med kommunaltjenesteloven som paraply. Etter hvert har han gått inn for det samme i forhold til NAV-systemet. Ordningen innebærer at offentlige hjelpere arbeider i team for å definere de behov en klient har og vil ha. Poenget er at hjelperne gjennom teamarbeidet skal innhente bred kunnskap og lettere enn ellers se løsninger.

"Jeg håper at ideen om slike grupper vil gripe mer og mer om seg," sier Rynning. Han mener at ordningen vil gi økt sikker-

Paul Rynning, advokat med innsikt i amputertes utfordringer.

het for at amputerte og andre klienter får den service, både umiddelbart og over tid, som de har rett til.

ERFARING FRA DET OFFENTLIGE

Rynning begynte sin advokatkarriere i Sosialdepartementet, og videreførte den i Rikstrygdeverket, før han etter en periode som dommerfullmektig startet egen praksis.

"Tiden i det offentlige ga meg en generell innsikt i systemet og en spesiell interesse for trygd, en interesse som senere har fulgt meg."

I sine første år som selvstendig arbeidet han med nær sagt alle de typer saker en advokat kan komme bort i. Senere konsentrerte han seg mer og mer om personskade og erstatning – og om saker der amputerte er involvert.

Hvordan han kom bort i de amputertes miljøer? Mye av forklaringen ligger i at Rynning og Nils-Odd Tønnevoll, som senere skulle bli amputert og dernest leder i Momentum, vokste opp i nærheten av hverandre i Grimstad.

Til alle dere som leser dette bladet og som er interessert i våre to foreninger. Her kommer et lite referat fra Landsforeningen for Amputerte sitt årsmøte helgen tredje ti fjerde mai 2008. På Quality Airport Hotel Gardermoen. Vi startet møtet klokken 13.00. Det var 16 delegater til stede, grunnet sykefravær, normalt er vi 21.

Landsmøtet LFA

Etter åpningsritualene, med godkjenning av saksliste, innkalling med mer, ble det valgt en møteleder. Vi var så heldige at en fra sentralstyret i NHF, deltok i år, så hun ble valgt, en flott dame som heter Anne Berit Berge, og kommer fra Trøndelag, hun ledet oss gjennom årsmøteforhandlingene på en fortreffelig måte. Etter at årsmelding og regnskap var opplest, og godkjent, med noen korreksjoner, fikk vi et innblikk i hvordan et reisebyrå, kun for mennesker med nedsatt funksjonsevne, kan bli et, ekstra ben å stå på. Christian Enger bosatt i København, startet et byrå som i dag heter: Chris Travel APS.

Franck Tore Larsen var den som tok initiativet, til å invitere, Christian, og vi satte ned en arbeidsgruppe som skal prøve, å få dette dradd i gang i Norge.

Så ble det valg, og det ble spennende, de fleste, hadde på forhånd sagt ja til to nye år, men nestleder, skulle velges, det ble kampvotering, som Franck vant, men Franck var jo allerede i styret, slik at ett nytt styremedlem skulle velges, på nytt ble det kampvotering, og benkeforslaget ble valgt, han heter Per Hovden og er fra Oslo/Akershus.

Nytt LFA-styre.

Arne Larsen overrekker NHFs hedersnål i sølv til Erik Ax.

Etter valget, fikk Erik Ax ordet. Da ble det en grundiggjennomgang av, og om, Ortopediverkstedene som sponset vårt årsmøte, 2008, og vi takker følgende for støtten. Orto Care gruppen, Drammen Ortopediske, Otto Bock Scandinavia, Ortopro AS og Øssur Nordic A/S.

Etter innledningen fikk vi se filmen, med protese på slalåmski, jeg må bare innrømme, vi ble alle imponerte, over det vi så. Videoen "På egne ben" var siste post på programmet, jeg må si, Amputerte i Trøndelag har gjort, i samarbeid med, TOV, har laget en video som alle rehab-sentre kan ha nytte, og glede av å bruke, spesiell takk til Bjarne og Sigmund, som deltok i filmen, likeså takk til Erik som ga oss en herlig avslutning på et vellykket årsmøte.

På årsmøtemiddag, kom kveldens clou. Leder i Hovedstyret tok ordet, (alle som kjenner meg vet at jeg er glad i å snakke – for å hedre andre!) Denne gangen var det Erik Ax. Som første LFA leder, i 1996, men som pådriver lenge før det, en mann som alltid stiller opp, for oss andre, ble tildelt, NHF sin hedersnål i sølv. Han er den første av sitt slag i LFA selv om vi har andre medlemmer som har mottatt, denne hedersbevisningen, for arbeid i NHF.

Du er den evig verd Erik. Ett hundrede prosent enig styret i Landsforeningen for Amputerte.

Etter konstituering av det nye styret var det vår svenske gjest som fikk ordet.

Leif G. Axelsson, som mange av med-

lemmene har hilst på tidligere, fortalte litt om sin situasjon, (den går vi ikke inn på her) Selvfølgelig ble vi også informert en del om Koalisasjonen for Amputerte, og oppfordrer våre hovedstyrer å melde seg inn, hos våre brødre i Sverige.

Med takk for oppmerksomheten, ønsker jeg alle medlemmer, fra Landsforeningen for Amputerte, og Momentum, en riktig god sommer.

Arne Randolph Larsen

Leder Landsforeningen for Amputerte

Leif Alexanderson og Arne Larsen.

REAL SOLUTIONS FOR REAL PEOPLE

pappa
fästman
vän
byggnadsarbetare
korthaj
brukare

DuraLite™ Foten *Hållbar och mycket lätt*

Duralite foten är ett av de bättre valen av fot till en brukare som Dusty som behöver en lätt fot utan att kompromissa med hållbarheten.

Nydesignade proximal adaptrar tillåter ortopedingenjören att lätt ändra längden på foten utan att behöva borra hål i kompositfjädern. En tåsula gjord av urethane ger medial och lateral rörelse samtidigt som den delade hälplattan har kontakt med underlaget och som ger ökad stabilitet.

FÖR MER INFORMATION RING OHIO WILLOW WOOD +46 (0)18 34 92 91 WWW.OWWCO.SE

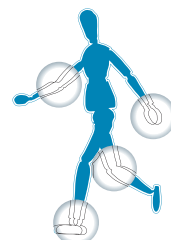
Optimal livskvalitet

– uansett situasjon, gammel eller ung. OrtoCare verkstedene arbeider for å optimalisere din livskvalitet i din hverdag.

OrtoCare består av syv COP-sertifiserte ortopediverksteder i Norge. Dette gir deg trygghet for at du får kvalitativt gode hjelpemidler og blir ivaretatt på beste måte i våre ulike verksteder. OrtoCarekjeden har fokus på god kvalitet, høy kundeservice og effektiv drift som skaper positiv effekt for kundene, verkstedene og NAV.

OrtoCare står for stor faglig kompetanse og har følgende grunnpilarer:

- COP - Code of Practice er et internasjonalt kvalitetssystem som sikrer best mulige tjenester til våre kunder/brukere.
- Profesjonell veiledning og leveranse av hjelpemidler av høy kvalitet til deg som kunde.
- God informasjon og kontakt med rekvirenter og helsepersonell i Helseforetakene.
- Videreføring av tillit, åpenhet i positiv og ærlig kommunikasjon med NAV.
- Yte god og menneskelig service. Kundene tas hånd om på en omsorgsfull måte.
- Det sørges for presis og hurtig levering og oppfølging.

ORTOCARE®
www.ortocare.no

Sammen for bedre kvalitet og service

Bergen: Atterås Ortopediteknikk AS – 55 27 11 00
Bodø: OrtoCare Nordland – Nordland Ortopediske
Verksted AS – 75 50 74 20
Drammen: Buskerud Teknisk Ortopedi AS – 32 80 93 93
Barnetekniske AS – 32 82 30 18

Hamar: Norsk Teknisk Ortopedi AS – 62 57 44 44
Kristiansand: Ortopediservice AS – 38 14 45 80
Sandefjord: Teknomed AS – 33 45 45 33
Stavanger: Ortopediservice AS – 51 53 81 30

Kjeden OrtoCare skal gjennom sitt samarbeid til enhver tid ha fokus på å bedre kvaliteten på ortopediske hjelpemidler og bedre livskvaliteten for våre kunder.

DU ER ETTERTRAKTET

Husker du alle de spørsmålene du hadde?
Alle de utfordringene du trodde var uoverkommelige? Hvor kan jeg få ordnet med det ene og det andre? Følelsen av å være den eneste som har det akkurat slik.

Slik behøver det ikke å være. Hadde alle hatt en likemann kunne hverdagen ha blitt litt lettere. Å møte noen som har opplevd det samme kan bety enormt mye. Det handler ikke så mye om hva du gjør, men at du er der og kan møte personen med respekt og åpenhet. Det er ikke Supermann med stor S vi er ute etter. Vi er ute etter vanlige mennesker som vil utgjøre en forskjell. Din sivilstand eller sosiale stand er uviktig. Det vi stiller som krav er at du er over 20 år, har bearbeidet din egen amputasjon og har tilstrekkelig avstand til eventuelle egne kriser.

VIL DU UTGJØRE EN FORSKJELL?

Som likemann får du full opplæring og du jobber noen timer i måneden. Vi gir deg selvfølgelig oppfølging underveis. Likemannsjobben er ulønnet, men det betyr ikke at du ikke sitter igjen med noe. De tilbakemeldingene vi får i fra våre likemenn er at de føler at de vokser og utvikler seg som menneske av de utfordringene de møter.

SAMMEN ER VI STERKE!

Ta deg ellers gjerne tid til å lese gjennom våre hjemmesider som du finner på www.momentum.nu og www.lfa.no

VI TRENGER FLERE LIKEMENN!

Tror du dette er noe for deg, vennligst kontakt :

Paul Hagen (Momentum), tlf 9828 3358, Nils-Odd Tønnevold (Momentum), tlf. 9220 1626,
Franck Tore Larsen (LFA) tlf 9082 2175 eller Arne Randolph Larsen (LFA) 9176 6761.

Lokale kontaktpersoner

Vi er til for deg og dine. Ta kontakt!

Oslo og Akershus:

SVEN-ERIK BLIDBERG
sven.erik.blidberg@momentum.nu
T: 98 28 33 55

PER HOVDEN
perhovd@online.no
T: 90 55 84 76

Østfold:

ARNE FREDRIKSEN
arne.fredriksen@momentum.nu
T: 69 27 51 39

KARI JANSEN
T: 69 19 23 69

Hedmark:

RANDI MELLEM
rin-mel@online.no
T: 62 81 86 95

RUNE SØSTUEN
rune.sostuen@momentum.nu
T: 47 02 10 94, 62 42 53 58

Oppland:

TOR DALSHHEIM
tor.dal@frisurf.no
T: 97 79 37 14

KAI BEKKEMELLEM
986 68 210
kaibek@online.no

Buskerud:

FRANCK TORE LARSEN
franck-l@online.no
T: 90 82 21 75

HELGE BORGEVAD
helge.borgevad@momentum.nu
T: 90 70 55 45

Vestfold:

PAUL HAGEN
paul.hagen@momentum.nu
T: 98 28 33 58

ROLF ERIK STRAND
rolfestrands@hotmail.com
T: 41 33 94 80

Telemark:

BJØRN D. THORSEN
bjorn.thorsen@gda.no
T: 93 03 30 06

TOM H. CHRISTENSEN
tomchr@senswave.com
T: 90 72 72 25

Vest-Agder og Aust-Agder:

SVEIN UPSAHL
elsemarup@online.no
48 15 08 29

BJØRG NODELAND
bjorg.nodeland@momentum.nu
T: 38 15 70 03, 95 84 52 09

Rogaland:

MONA HØVIK
mona.hovik@momentum.nu
T: 99 03 05 07

JORUNN SVANEVIK
josvane@broadpark.no
T: 95 11 51 92

Hordaland:

GERRY MATHIESEN
gerry.mathiesen@momentum.nu
T: 55 31 44 50, 90 66 63 74

GISLE HAGENES
gihage@online.no
T: 90 66 56 42

Sogn og Fjordane:

GUNNAR SKAHJEM
gunnar.skahjem@momentum.nu
T: 91 37 49 94

Møre og Romsdal:

ALVHILD KVAMME IVERSEN
alvhild@breibandtilalle.no
T: 91 12 55 13

RONNY STRANDBØ
ronny.strandbo@momentum.nu
T: 90 79 92 78 (arb)

Sør-Trøndelag:

BJARNE AFRET
b-aftre@tele2.no
T: 90 12 28 45

MORTEN EIDE
morten.eide@momentum.nu
T: 97 69 67 70

Nord-Trøndelag:

KÅRE MÆHLEN
kare.mahlen@momentum.nu
T: 74 80 25 36, 95 82 64 91

Nordland:

PER MEBY (Bodø/Salten)
per.meby@momentum.nu
T: 75 58 01 35, 93 41 33 88

JAN-HENRY SØBERG (Vesterålen/
Lofoten)
janhenry.soberg@momentum.nu
T: 91 32 65 70

FREDRIK JOHANSEN (Ofoten/
Sør-Troms)
fredrik.johansen@momentum.nu
T: 41 67 78 36

Troms:
HÅKON GEBHARDT (Nord-Troms)
hakon.gebhardt@momentum.nu
T: 77 65 00 69, 41 64 03 50

ODD HARALD F. KRISTOFFERSEN
odd.harald@dnett.no
T: 93 62 38 92

Finnmark:
JILL HELEN NILSEN
jillhelen.nilsen@momentum.nu
T: 91 39 57 95

Sportskontakt:
KJARTAN HAUGEN
kjartan.haugen@momentum.nu
T: 90 57 86 15

Barn- og foreldrekontakt:
ARNFINN HELLAN
arnfinn.hellan@momentum.nu
T: 97 72 90 61

Pårørendekontakter:

Oslo og Akershus:
GERD BREKKE
gerd.brekke@momentum.nu
T: 95 79 57 90

Hedmark og Oppland:
LIV KARIN SØSTUEN
liv.karin.sostuen@momentum.nu
T: 47 02 10 94

Vestfold, Buskerud og Telemark:
TINE HAGEN
tine.hagen@momentum.nu
T: 92 49 71 97

Hordaland:
MARIT HAVRE NILSSEN
marit.havre.nilssen@momentum.nu
T: 92 03 06 16

Sogn og Fjordane:
SIGRUN LEIRPOLL
sigrun.leirpoll@momentum.nu
T: 49 10 56 13

Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag:
KARI MÆHLEN
kari.mahlen@momentum.nu
T: 74 80 25 36

Østfold:
LAJLA FREDRIKSEN
lajla.fredriksen@momentum.nu
T: 45 23 00 69

Nordland, Troms og Finnmark:
BENTE GEBHARDT
bente.gebhardt@momentum.nu
T: 41 64 03 50

Hovedstyret i LFA

Arne Randolph Larsen
Leder
leder@lfa.no
T: 37 04 24 48

Franck Tore Larsen
Nestleder
franck-l@online.no
T: 90 82 21 75

Karin Bekkemellem
Styremedlem
karinb@norgespost.no
T: 41 23 79 73

Per hovden
Styremedlem
perhovd@online.no
T: 90 55 84 76

Inger Biseth
Styremedlem
ingerbis@online.no
T: 95 16 40 11

Torstein Møller
Styremedlem
torsmoll@start.no
T: 91 16 15 81

Astrid Elisabeth Sperre Østerud
Styremedlem
astsper@online.no
T: 95 20 34 51

Alvhild Kvamme Iversen
1. Vara
alvhild@breibandtilalle.no
T: 91 12 55 13

Jan Simensen
2. Vara
jansimensen@hotmail.com
T: 92 81 84 92

Odd Harald F. Kristoffersen
3. Vara
odd.harald@dnett.no
T: 93 62 38 92

MOMENTUM

Hovedstyret i Momentum

Nils-Odd Tønnevoll
Styreleder
nils.odd.tonnevoll@momentum.nu
T: 98 28 33 55

Geir Bornkessel
Nestleder
geir.bornkessel@momentum.nu
T: 98 28 33 56

Elin Holen
Prosjektkoordinator
elin.holen@momentum.nu
T: 98 28 33 57

Rune Søstuen
Styremedlem
rune.sostuen@momentum.nu
T: 47 02 10 94, 62 42 53 58

Mona Høvik
Styremedlem
mona.hovik@momentum.nu
T: 99 03 05 07

Paul Hagen
Nasjonal likemannskoordinator,
paul.hagen@momentum.nu
T: 98 28 33 58

Lillian Perret
Styremedlem/leder region Nord
lillian.perret@momentum.nu
T: 91 76 11 81

Tine Hagen
pårørendekontakt
tine.hagen@momentum.nu
T: 92 49 71 97

Sten Sørum
Varamedlem
sten.sorum@momentum.nu
T: 93 00 10 27

Sven-Erik Blidberg
Varamedlem
sven.erik.blidberg@momentum.nu
T: 41 76 97 33

B ØKONOMI
ÉCONOMIQUE

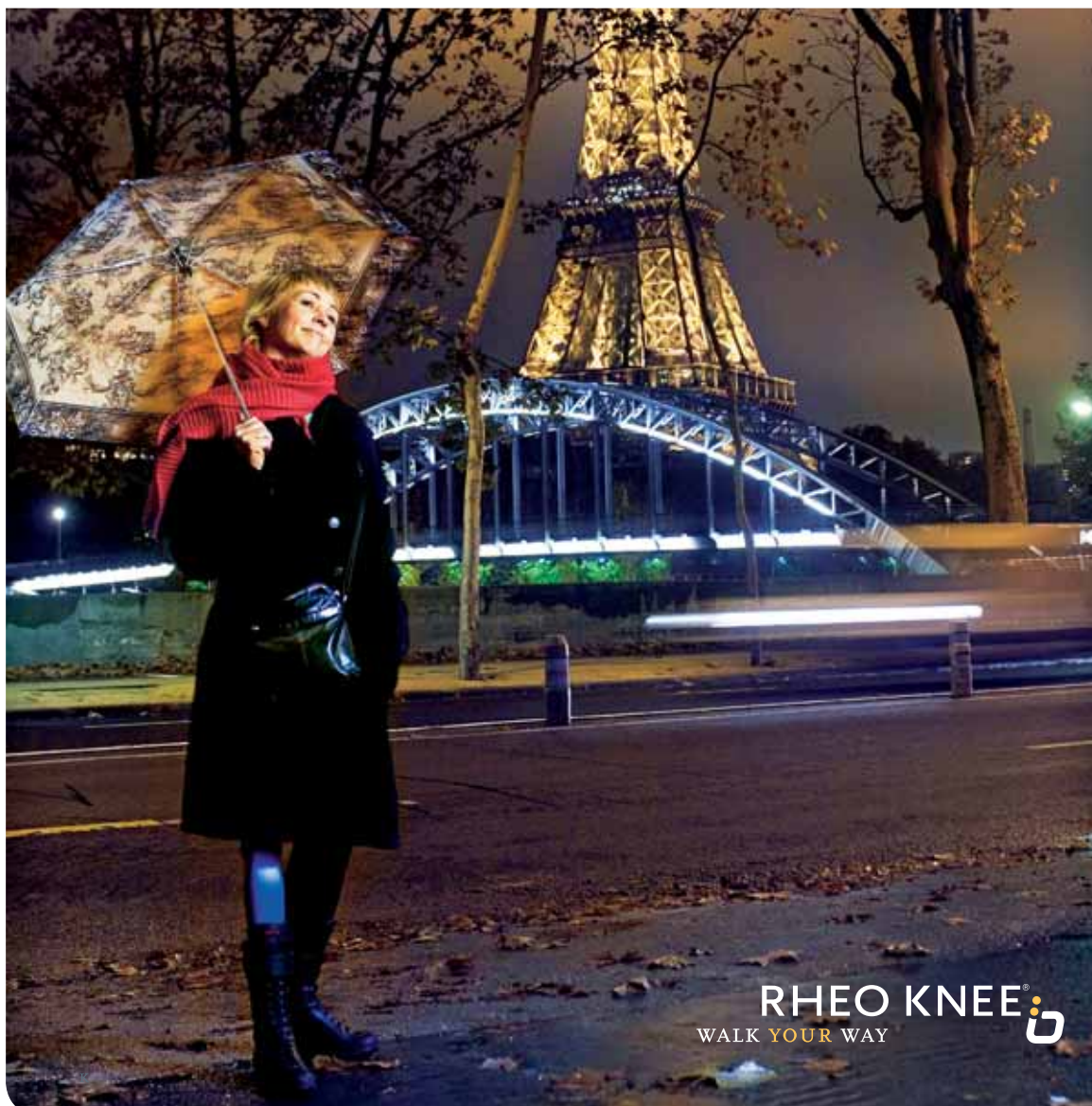
NORGE

P.P.

Returadresse:

Momentum
pb. 49 Skøyen
0212 Oslo

Tenk nytt. Tenk Rheo.

Tenk om ditt protese kneledd var selvlærende og alltid tilpasset seg ditt bevegelsesmønster.

RHEO KNEE lærer seg hvordan du går, merker og reagerer umiddelbart på forandringer f.eks. ganghastighet, ved vektforandring, (bærer på noe) eller når du går i nedoverbakke. RHEO KNEE er det eneste selvlærende og selvjusterende protese kneleddet. Det er enkelt å håndtere og gir deg en helt ny opplevelse og hjelper deg å gå lengre.

Kontakt din ortopedingeniør for å se om RHEO KNEE passer deg.

Tenk nytt. Tenk Rheo.

bionic
TECHNOLOGY BY OSSUR

FOR MER INFORMASJON, KONTAKT ØSSUR NORDIC
- [INFO@OSSUR.COM](mailto:info@ossur.com) ELLER BESØK VÅR HJEMMESIDE
WWW.OSSUR.COM.

Life Without Limitations®